

مشاهیر عالم

ارسطو ۳۸۴-۳۲۲

ARISTOTE 384-322

ارسطوی حکیم که یکی از مشهورترین فلاسفه یونان و هوسس فرقه مشائیون (۱) است در سال ۳۸۴ قبل از میلاد مسیح در (استاژیر) STAGIRE که یکی از بلاد مقدونیه است از کتم عدم بعرضه حیات قدم نهاد.

پدرش موسوم به (نیکوماک) NICOMACHE طیب مخصوص و دوست نزدیک (آمینتاس سوم) AMYNTAS 3 [۲] پادشاه

مقدونیه بوده است. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
ارسطوی حکیم در سن هیجده سالگی زوارد « آتن » پایتخت یونان شده و قریب بیست سال بشاگردی افلاطون حکیم مفتخر و سرگرم استفاده از آن منبع علم و حکمت بود

- (۱) فلاسفه که تابع اصول فلسفه ارسطوی حکیم هستند
- [۲] نام سلاطین مقدونیه که مشهورترشان همین [آمینتاس سوم] است که پدر [فلیپ] کبیر بوده و قریب ۲۶ سال سلطنت نمود (۳۶۸ - ۳۹۲ قبل از میلاد) اقتدار و شوکت مقدونیه از زمان همین سلطان شروع میشود

پس از مرگ معلم خود (سال ۳۴۷ قبل از میلاد) ارسطوی
 حکیم با (گزنکرات) XENOCRATE (۳) فیلسوف از [آتن]
 خارج وبه (میزی) MYSIE (۴) نزد (هر میاس)
 HERMIAS پادشاه آنجا رهسپار شده مشغول تربیت و تعلیم
 وافاضهٔ ابناء بشر گردید

پس از در گذشتن [هر میاس] خواهر او را که موسوم به
 (پیتیاس) PYTHIAS بود بحیطة نکاح خود در آورده
 از آنجا عازم [میتیلن] MITYLÉNE [۵] شده پس از زمانی
 توقف بالاخره بمقدونیه نزد [فیلیپ] پدر اسکندر کبیر
 پادشاه آنجا رفت از سال ۳۴۳ الی ۳۴۰ قبل از میلاد مسبح
 یا بعبارة اخری سه سال تمام جدو جهد خود را صرف تعلیم
 و تربیت اسکندر کبیر بمقدونی نمود.

پس از واقعهٔ که برای شاگردش اسکندر کبیر رخ داد
 و در تاریخ مشروحاً مذکور است ارسطوی حکیم به

[۳] یکی از حکمای یونان در سنه ۴۰۶ قبل از میلاد متولد و سال ۳۱۴ از دنیا رفت

[۴] یکی از ایالات آسیای صغیر که بین (لیدی) و بحر اژه واقع بوده است

[۵] یکی از جزایر مجمع الجزایر واقع در ساحل غربی آنا طولی

(آتن) عودت نمود.

بعد از مرگ اسکندر کبیر مبعوضین و مطرودین در گاه او و دشمنان حکمت و معرفت کمر کینه و عداوت ارسطوی حکیم را بسته بمقتریات کاذبه و اتهامات ظالمانه حکیم را دور از مذهب و دین و مخالف گیش و آئین جلوه داده و او را مخرب اخلاق جوانان یونان معرفی کردند که در نتیجه فیلسوف مجبور به ترك شهر [آتن] شده و در [کالسیس] CHALCIS (۶) عزلت اختیار کرده توانست چندی از تعرض و کینه جوئی دشمنان بشریت آسوده و راحت گردد بالاخره در همین شهر اخیر الذکر بدرود حیات گفت. بطوریکه متواترا رسیده رسائل ارسطوی حکیم مانند معلمش افلاطون بطریق مکالمه و مجاوره نبوده و متأسفانه از آثارش مجموعه کاملی بمال نرسیده و رسائلی که یدو منسوب است عبارت از یادداشتهائی است که شاگردان او هنگام تعلیم و موقع تدریس ثبت و ضبط کرده اند اگر چه همان منشآت را نیز دست بشری و محمول زمان خالی از تحریف نگذاشته است

(۶) حاکم نشین یکی از مهمترین و بزرگترین جزایر بحراژه موسوم

به (اوبه) EUBÈE بوده

اینک ما رسائلی را که در دست و بدو منسوب است ذیلاً از نظر قارئین محترم میگذرانیم :

(۱) علم منطق	(۲) علم معانی بیان
[۳] علم عروض	(۴) علم فیزیک
(۵) علم هیئت	(۶) علم حیوان شناسی
(۷) علم الروح	[۸] علم سیاست
[۹] علم اقتصاد	(۱۰) علم اخلاق
[۱۱] توالد و تناسل	(۱۲) عالم و چگونگی آن
(۱۳) بحث در معقولات	(۱۴) بحث در قوه

مدر که و حواس و نمیره و غیره

صرف نظر از اینک که در صحیح و درستی بعضی از رسائیل فوق نمی توان اطمینان داشت به طوری که تذکره کرده اند انتساب برخی از آن به ارسطوی حکیم دور از حقیقت است ولی شکی نیست که ارسطوی فیلسوف معلم کامل علوم منطق و طبیعیه بوده است .

در قرون وسطی فلسفه ارسطوی حکیم در مدارس تدریس می شد اما در آن زمان جز علم منطق از سایر

آثارش کسی چیزی نمی دانست تا اینکه در اواخر قرن دوازدهم میلادی اعراب و بنی اسرائیلیون تعالیم و دستاویز ارسطوی حکیم را از زوایای کتابخانه ها بدست آورده در معرض استفاده عموم گذاردند . -

در قرون سیزده - شانزده و هفده میلادی بقدری مقام و پایگاه این حکیم بزرگ بین دانشمندان رفیع و منبع گردید که او را اولین معلم علوم فیزیک و معقولات می شمردند . -

بطوریکه (استرابن) STRABON (۷) متعرض است

تعالیم ارسطوی حکیم قریب دو قرن در زوایای فراموشی مانده بود تا زمان (سیلا) SYLLA (۸) بوسیله [آپلیکون

[۷] یکی از جغرافیا دانان یونان که در سال ۵۰ قبل از میلاد متولد شده به آسیای صغیر ، سوریه ، مصر و ایتالیا سیاحت نموده ومدتی مدید در شهر [رم] اقامت گزید از تصنیفات یکی هفده جلد جغرافیا است که مقداری از آن در دسترس است

[۸] یکی از سرداران نامی رم و در سال ۱۳۸ قبل از میلاد با بعرضه وجود گذارد

دئونوس [APELLICON DE TÉOS] [۹] مجدد اظواهر گردیده و انتشار یافت

آثار ارسطوی حکیم اولین بار بزبان لاتین در سال

۱۴۸۹ میلادی در شهر [ونیز] VENISE ایتالیا به

حلیه طبع آراسته گردید.

مفسرین و شارحین تعالیم ارسطوی حکیم در قرون

اولیه عبارت بودند از: [آلکسا ندر دا فرو دیزی]

ALEXANDRE D' APHRODISIE (۱۰) و (آمونیسوس)

AMMONIUS [۱۱] و (آمیسیوس) THEMISTIUS [۱۲] و

(الم پیودور) OLYMPIODORE (۱۳) و (فیلوپین)

[۹] یکی از فضلاء معروف که عشق مفرطی بکتاب داشت سال وفاتش ۸۵

قبل از میلاد بوده است این شخص باعث احیاء و انتشار تعالیم ارسطوی حکیم گردید و در (آتن) کتابخانه مهم پربهایی تاسیس نمود.

و [سیلای] فوق الذکر پس از تصرف این شهر تمام کتب را حمل برم نمود.

(۱۰) فیلسوف مشائی در قرن دوم میلادی متولد و در اسکندریه مصر تعلیم

یافته راجع بهریک از تعالیم ارسطوی حکیم شروح مفصلی نوشته و غالب

منشآتش بزبان لاتین و در ۱۴۸۹ میلادی در (ونیز) و ۱۸۴۲ میلادی

در (مونبخ) طبع و نشر شده است.

PHILOPON (۱۴) و [بوئس] BOËCE (۱۵) و غیزه
و در قرون وسطی عبارت بودند از (آوروئس) AVERROÉS (۱۶)

(۱۱) یکی از فلاسفه معروف که در اسکندریه مصر میزیسته و در سال ۲۴۱ میلادی از دنیا رفته چون از خانواده بیچیز و فقیر بوده ابتداء حیاتش برای امرار معاش مدتی به حمالی اشتغال داشته و در عین حال با عزمی ثابت و جهدی وافر بتحصیل علوم و حکمت پرداخته تا بالاخره یکی از فلاسفه مشهور گردید .

[۱۲] یکی از فصیحای یونان زمین در سال ۳۱۷ میلادی تولد یافته بغالب بلاد مشرق زمین سیر و سیاحت نموده بواسطه طلاق لسان و سلاست بیان مشهور خاص و عام شده و قریب ۳۴ خطابه بسیار مهم از خود بیادگار گذارده است (۱۳) یکی از فلاسفه مشائی که در قرن پنجم میلادی امرار حیات مینمود و شرحی که در باب تعالیم ارسطوی حکیم نوشته در دست است .

(۱۴) فیلسوف و یکی از نحوینان اسکندریه مصر که در سال ۶۶۰ میلادی بمرد شخصی است که عمر خلیفه دوم محافظت کتابخانه اسکندریه را باو واگذار نموده بود بالاخره بواسطه علت بی اساسی (عمر) کتابخانه را بسوزاند .

[۱۵] فیلسوف و مرد کشوری در سال ۴۸۰ میلادی در رم متولد و در سنه ۵۲۵ میلادی مقتول گردید

[۱۶] یکی از فلاسفه عرب و موسوم بابن الرشید در سال ۱۱۲۰ میلادی و در ۱۱۹۸ میلادی در (مراکش) درگذشت شخصی است که کاملاً از عهده تشریح و تفسیر تعالیم ارسطوی حکیم برآمده است .

و (آویسن) AVICENNE [۱۷] و [سن تو ماس] S. THOMAS

(۱۸) و . نیره و غیره که شرحش باعث اطناب است .

خانمه : رسائل منسوبه به ارسطوی حکیم با لسنه مختلفه

عالم [غیر از فارسی] بحلیه طبع آراسته شده و موجود است

(۱۷) اسم اصلیش ابوعلی سینا یکی از فلاسفه و اطباء مشهور است سال

ولادتش ۹۸۰ میلادی در نزدیکی شهر شیراز بوده و در شهر « بخارا »

بتکمیل تحصیلات خود پرداخته و از جمیع علوم بهره مند بوده مخصوصا در علم

طب مهارتی بکمال داشته است .

در سال ۱۰۳۶ میلادی در شهر همدان از دنیا در گذشت .

(۱۸) یکی از فلاسفه الهی در ۱۲۲۷ میلادی بعالم حیات قدم گذارده و در

سال ۱۲۷۴ از پر دنیا راجت ابرانی بست العات فریگی

رتال جامع علوم انسانی غ . ن . ک .

